

قلب‌هایی که بیمار به دنیا می‌آیند

قلب عضوی حیاتی است که وظیفه اصلی گردش خون را بر عهده دارد. این عضو حساس، همیشه در حال کارکردن است و در طول عمر ما حتی یک ثانیه هم بیکار نمی‌ماند اما متأسفانه گاهی برخی نوزادان با بیماری قلبی مادرزادی به دنیا می‌آیند.

جام جم آنلاین: قلب عضوی حیاتی است که وظیفه اصلی گردش خون را بر عهده دارد. این عضو حساس، همیشه در حال کارکردن است و در طول عمر ما حتی یک ثانیه هم بیکار نمی‌ماند اما متأسفانه گاهی برخی نوزادان با بیماری قلبی مادرزادی به دنیا می‌آیند. بر اساس آمار از هر 1000 کودک 8 نفر با بیماری‌های قلبی مادرزادی روبه‌رو هستند. دکتر زهرا خیراندیش، فوق تخصص قلب کودکان در گفت‌وگو با «جام‌جم» در این باره توضیح می‌دهد: قلب همه انسان‌ها 4 حفره دارد؛ 2 دهلیز و 2 بطن که کاملاً از هم جدا هستند. در عملکرد سالم قلب، شریان ریوی از طرف راست خون تیره را وارد ریه می‌کند و خون حاوی اکسیژن از طرف چپ به قلب برمی‌گردد. این خون روشن به وسیله پمپاژ قلب به سراسر بدن منتقل می‌شود.

متخصصان، بیماری‌های قلبی در کودکان را به 2 دسته مادرزادی و اکتسابی تقسیم می‌کنند که بیماری‌های مادرزادی از بدو تولد همراه کودک است. این پزشک متخصص در این زمینه می‌گوید: گاهی ممکن است وجود سوراخ‌هایی در قلب و راه داشتن این حفره‌ها به هم علت وجود مشکلات قلبی کودکان باشد. تنگی دریچه‌های اصلی یا وجود ارتباط میان رگ‌های اصلی هم می‌تواند دلیل بروز بیماری‌های قلبی کودکان باشد.

به گفته وی، وجود هر یک از این مشکلات می‌تواند نشانه‌هایی ایجاد کند. بعضی از این مشکلات مانند سوراخ‌های بین قلبی فقط باعث پرکارتر شدن قلب می‌شود و گروه دیگری مانند تنگی دریچه‌ها، وارد شدن فشار بر حفره پشت آن و بروز مشکلاتی خاص را در پی دارد.

این پزشک متخصص یادآور می‌شود: گاهی وجود برخی بیماری‌های قلبی در کودکان باعث می‌شود خون تیره وارد سیستم جریان خون روشن شود. این مساله باعث می‌شود تمام سیستم‌های بدن خون تیره دریافت کنند و اکسیژن کمتر از آن که نیاز دارند به آنها برسد. این مورد در درازمدت بر عملکرد بدن تاثیر می‌گذارد و مشکلات دیگری را ایجاد می‌کند.

علت چیست؟

تولد نوزادی با قلب بیمار برای هیچ پدر و مادری خوشایند نیست و هیچ کس دوست ندارد این وضعیت را تجربه کند. پس خوب است بدانیم ازدواج‌های فامیلی یکی از علل مهم ایجاد چنین مشکلاتی است.

دکتر خیراندیش با اشاره به این مساله یادآور می‌شود: شرایط محیطی و مصرف برخی داروها به خصوص در چند ماه اول ممکن است باعث بروز چنین مشکلاتی شود، اما ازدواج‌های فامیلی و ژنتیک نقش مهمی در این زمینه دارد.

علائم بیماری‌های قلبی شیرخواران

علائم بیماری‌های قلبی در شیرخواران با بزرگسالان تفاوت دارد. به همین دلیل خیلی از مواقع ممکن است پدر و مادر متوجه این نشانه‌ها نشوند.

دکتر خیراندیش با تأکید بر این نکته که بیماری‌های قلبی شیرخواران گاه با علائمی خاص همراه است، توضیح می‌دهد: گاهی تنفس سریع شیرخوار یا خستگی او حین شیرخوردن می‌تواند نشان‌دهنده بیماری قلبی باشد. به گفته وی، بچه‌ها معمولاً حدود 5 تا 10 دقیقه به طور مداوم شیر می‌خورند که اگر در این روند وقفه‌ای ایجاد شود و نوزاد هنگام شیرخوردن خسته و بیحال شده و پس از کمی استراحت دوباره مشغول شیرخوردن شود، نشانه وجود مشکلات قلبی مادرزادی است.

این استادیار دانشگاه آزاد با اشاره به شیرخوارانی که به بهانه بازی شیرخوردن را متوقف می‌کنند، می‌گوید: وقتی بچه بزرگ‌تر می‌شود به دلیل بازیگوشی و بازی ممکن است پشت سر هم شیر نخورد و این روند را متوقف کند. اما علامت بیماری قلبی حالتی مانند تنگی نفس است؛ در این صورت شیرخوار هنگام شیرخوردن تند نفس می‌کشد، خسته و بیحال می‌شود و در نتیجه شیرخوردن را متوقف می‌کند.

به گفته وي، اين وضعيت معمولاً در ماه‌هاي اول و دوم پس از تولد مشخص مي‌شود. اما گاهي نيز بيماري‌هاي قلبي مادرزادي علامت خاصي ندارد و تنها معاينات دوره‌اي، وجود بيماري را مشخص مي‌کند.

دکتر خيراندیش خاطر نشان مي‌کند: گاهي در معاينات دوره‌اي نوزاد، پزشک متوجه صدای غيرطبيعي قلب مي‌شود که براي پيگيري بيشتر بايد بررسي‌هاي لازم صورت گيرد.

به گفته اين پزشک متخصص کبودي رنگ لب، ناخن‌ها و زبان کودک نيز نشانه ديگري از بيماري‌هاي قلبي مادرزادي است. بيماري‌هاي قلبي مادرزادي در شيرخواران علائمي خاص دارد که پدر و مادر بايد با توجه به آنها به پزشک مراجعه کنند. دکتر خيراندیش در اين باره مي‌گويد: تنفس سريع، رنگ کبود و گاهي مواقع نيز عدم وزن گيري ممکن است علامت بيماري قلبي مادرزادي شيرخواران باشد.

علائم بيماري‌هاي قلبي کودکان

دکتر خيراندیش با بيان اين نکته که هر چه بچه بزرگ‌تر باشد علائم بيماري هم بيشتر شبیه بزرگسالان است، مي‌گويد: وقتي بچه‌ها به سن مدرسه مي‌رسند ممکن است دردهاي قفسه سينه، تپش قلب، سرگيجه و غش را تجربه کنند. اما متأسفانه همان‌طور که گفته شد برخي از بيماري‌هاي مادرزادي قلب هيچ علامتي ندارد و در جريان يك معاينه دقيق مشخص مي‌شوند. به گفته وي انجام معاينات دوره‌اي، کمک زيادي به تشخيص بيماري‌هاي قلبي کودکان مي‌کند.

بيماري‌هاي قلبي درمان مي‌شود

بسياري از پدر و مادرها با تشخيص بيماري قلبي در کودک‌شان نگران و نااميد مي‌شوند. در حالي که متخصصان اعتقاد دارند بسياري از بيماري‌هاي قلبي کودکان قابل درمان است. دکتر خيراندیش با تاکيد بر اين که براي تشخيص نهايي بيماري قلبي حتماً بايد پزشک فوق تخصص قلب کودکان آنها را معاينه کند، مي‌گويد: امروزه اغلب بيماري‌هاي قلبي قابل درمان هستند و فقط در موارد نادري ممکن است اقدامات انجام شده نتيجه دلخواه را نداشته باشد.

به گفته وي، پدر و مادر کودکی که بيماري قلبي دارند بايد پيگيري‌هاي لازم را انجام دهند و توصیه‌هاي پزشک را به دقت اجرا نمايند؛ اگر لازم است عمل جراحي انجام شود يا با مصرف داروهايي که پزشک تجویز مي‌کند قلب را کنترل کنند. وي تاکيد مي‌کند: براي پيشگيري از بروز چنين مشکلاتي بهتر است ازدواج‌هاي فاميلي انجام نشود يا اگر انجام شد افراد تحت نظر پزشک باشند. همچنين نبايد معاينات دوره‌اي کودک را فراموش کرد؛ کودک وقتي هم که سالم است بايد تحت نظر پزشک باشد و نبايد منتظر بيماري باشيم.

نيلوفر اسعدي بيگي
گروه سلامت